

PLAN WYNIKOWY

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopelniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
Rozdział I Bratnie dusze				
Marian Kowalski, <i>Rozrabiaki z osiedla</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zdarzeniach wymienia postacie występujące w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuł fragmentowi powieści podaje definicję bohatera literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje najistotniejsze zdarzenie prezentuje główną bohaterkę opisuje reakcje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia wybór najważniejszego o zdarzenia opisuje trudności związane z adaptacją bohaterki w nowym środowisku stosuje ze zrozumieniem słowo <i>emigrant</i>
Czasownik – powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy zna pojęcia <i>liczba, czas, osoba, rodzaj czasownika</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia czynności od stanów przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu stosuje zasady pisowni 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników

	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej • zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami 	<p>różnych czasach</p> <ul style="list-style-type: none"> • odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje • odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej 	<i>nie</i> z czasownikami	
<p>Kartka z dziennika – rady dla piszących;</p> <p>Joanna Olech, <i>Dynastia Miziołków</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze informacje na temat głównego bohatera • wymyśla tytuły zapisków w dzienniku • zna sposób odczytywania dat • czyta rady dla piszących dziennik • przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje kartkę z dziennika 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wyczerpujące informacje na temat głównego bohatera • zapisuje poprawnie daty • czyta poprawnie daty • redaguje kartkę z dziennika, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje bohaterów drugoplanowych • ocenia zdarzenia, stosując odpowiednie słownictwo • wyszukuje w tekście informacje • redaguje poprawną kompozycyjnie i stylistycznie kartkę z dziennika, używając różnorodnych środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa emocje bohatera • objaśnia znaczenie związków wyrazowych • odróżnia w tekście informacje od opinii • redaguje poprawną językowo i stylistycznie kartkę z dziennika zawierającą oprócz opisu zdarzeń również opinie i przemyślenia
Trudne formy czasu przeszłego	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch typu <i>iść</i> w 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch typu <i>iść</i> w 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch typu <i>iść</i> w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie używa czasowników oznaczających ruch typu <i>iść</i> w

	<p>czasie przeszłym i stara się je stosować</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników 	<p>czasie przeszłym</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna zasady pisowni -<i>źć</i>, -<i>ść</i>, -<i>ąć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować 	<p>przeszłym</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady pisowni -<i>źć</i>, -<i>ść</i>, -<i>ąć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika • uzupełnia wybrane frazeologizmy czasownikami w bezokoliczniku 	<p>czasie przeszłym</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników • poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika
Czasowniki dokonane i niedokonane	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>czasowniki dokonane i niedokonane</i> • wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane • wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane • wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane • poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w wypowiedziach
Katarzyna Majgier, <i>Przebój na pięć</i>	<ul style="list-style-type: none"> • omawia treść fragmentu powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje główną bohaterkę • określa cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa problemy poruszone w utworze • wyraża opinię na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje emocjonalny charakter

(fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bohaterów zna pojęcia <i>postać pierwszoplanowa</i> a oraz <i>postać drugoplanowa</i> 	<p>różnych bohaterów</p> <ul style="list-style-type: none"> odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej 	<p>programów telewizyjnych o charakterze konkursowym</p> <ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcia <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i> 	<p>wypowiedzi bohaterki</p> <ul style="list-style-type: none"> czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy każdej postaci używa pojęć <i>postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>, omawiając świat przedstawiony utworu
Strona czynna i bierna czasowników	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>strona czynna</i> i <i>strona bierna czasownika</i> wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy stronę czynną i bierną czasowników odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi

<p>Przysłówek w związkach wyrazowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, na jakie pytania odpowiada przysłówek • rozpoznaje przysłówek wśród innych części mowy • wie, że przysłówki najczęściej łączą się z czasownikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłówki od przymiotników • rozpoznaje przysłówki utworzone od innych części mowy • rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem • stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • używa związków przysłówka z przymiotnikiem i przysłówkiem dla określenia natężenia cech • zapisuje poprawnie <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
<p>Ałbena Grabowska-Grzyb, <i>Julek i Maja w labiryncie</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem tekst • zna pojęcie <i>świat wirtualny</i> • określa, kto opowiada o zdarzeniach • zna pojęcie <i>narrator trzecioosobowy</i> • czyta informacje na temat systemu PEGI 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie krótkich informacji • używa ze zrozumieniem pojęcia <i>świat wirtualny</i> • przytacza fragmenty tekstu ujawniające narratora • opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia informacje dotyczące głównego bohatera • wskazuje różnice pomiędzy światem realnym i wirtualnym we fragmencie powieści • określa formę czasowników używanych przez narratora • wyraża opinię na temat korzystania z komputera 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu bohatera w świecie realnym i wirtualnym • analizuje wiedzę narratora o świecie przedstawionym • formułuje rady na temat właściwego korzystania z komputera

		wolnego czasu		
Pisownia wyrazów z <i>rz</i> i <i>ż</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>rz</i> i <i>ż</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>rz</i> i <i>ż</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>rz</i> i <i>ż</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>rz</i> i <i>ż</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Powtórzenie o rzeczowniku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy zna pojęcie <i>liczby i rodzaju rzeczownika</i> zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje rzeczownika odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne i nieżywotne</i> oraz 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia różne kategorie rzeczowników własnych od pospolitych zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika

		<i>rzeczowniki osobowe i nieosobowe</i>		
Opis postaci literackiej – rady dla piszących; Barbara Kosmowska, <i>Buba</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje na temat bohaterki wypowiada się na temat wyglądu głównej bohaterki czyta rady dla opisujących wygląd postaci zna kompozycję opisu postaci przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problemy rodzinne głównej bohaterki opisuje elementy wyglądu postaci, korzystając z podanego zestawu określeń określa styl ubierania się postaci redaguje opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postać z różnych punktów widzenia objaśnia znaczenie frazeologizmów używa poprawnie i celowo wyrazów bliskoznaczących i określeń wartościujących redaguje opis postaci, stosując różnorodne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów opisuje wygląd postaci za pomocą podanych porównań używa frazeologizmów w opisie postaci redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci
Przypadki rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przypadki rzeczownika</i> odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i 	<ul style="list-style-type: none"> zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika tworzy poprawne formy przypadków 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika objaśnia przyczyny zmiany form rzeczownika w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych

	<ul style="list-style-type: none"> • mnogie według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • rzeczownika w związkach wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenie pojęcia <i>deklinacja</i>
Olga Masiuk, <i>Tydzień Konstancji</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>bohater tytułowy</i> • omawia krótko wybrany fragment powieści • określa, kto opowiada o zdarzeniach • zna pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu • objaśnia pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i> • objaśnia znaczenie słowa <i>empatia</i> • wypowiada się na temat nastroju bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia <i>bohater tytułowy</i> • określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym • cytuje odpowiednie fragmenty utworu • analizuje zachowanie postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia problem kalectwa bohaterki • określa sposób wypowiedziania się narratora • formułuje radę dotyczącą etykiety językowej • używa ze zrozumieniem słowa <i>empatia</i>
Pisownia wyrazów z ó i u	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni ó i u • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z ó i u 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z ó i u w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Roksana Jędrzejewska-	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wygląd 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje uczucia i 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa

Wróbel, <i>Kosmita</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> bohatera czyta informacje na temat zaburzeń autystycznych porównuje fragmenty tekstów zapisanych różną czcionką 	<p>zachowaniu i zwyczajach dziecka</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje pytania dotyczące tekstu podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu 	<p>nastroje bohaterki tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada o reakcjach ludzi na nietypowe zachowania dziecka; używa ze zrozumieniem zwrotu <i>mieć mieszane uczucia</i> podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu 	<p>uczucia i opowiada o marzeniach dziecka autystycznego</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym
Tadeusz Śliwiak, <i>Świat dzieci</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta z uwagą wiersz zna pojęcie <i>interpretacja</i> odczytuje fragmenty tekstu, uwzględniając różne znaki interpunkcyjne zna pojęcie <i>wiersz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada własnymi słowami o sytuacji przedstawionej w wierszu odczytuje tekst zgodnie z zaproponowaną przez siebie interpunkcją zna pojęcie <i>wiersz wolny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa wymowę utworu porównuje różne interpretacje tekstu przypomina pojęcia <i>wiersz stroficzny, ciągły, rymowany, bezrymowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst wiersza analizuje wpływ znaków interpunkcyjnych na sens wypowiedzi poetyckiej omawia budowę tekstu (wiersz ciągły, brak rymów)
Temat i końcówka rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>temat i końcówka rzeczownika</i> stara się wyodrębnić temat i 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia temat i końcówki rzeczownika wie, od czego zależy końcówka odmienianego 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia poprawnie temat i końcówki rzeczowników proponowanych w ćwiczeniach wykorzystuje wiedzę o tym, że te same 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu

	końcówki rzeczownika	rzeczownika	końcówki mogą wystąpić w różnych przypadkach rzeczownika	wyrazów
Oboczności w temacie rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że podczas odmiany przez przypadki następują wymiany głosek w temacie • zna pojęcie <i>oboczności</i> • wskazuje niektóre oboczności w tematach rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje oboczności w tematach rzeczowników • zna pojęcie <i>tematy oboczne</i> • wykorzystuje wiedzę o wymianie <i>rz : r, ó : o, ch : sz</i> w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia i zapisuje różne tematy oboczne rzeczownika • rozpoznaje wymianę <i>e : ø</i> oraz <i>ø : e</i> w tematach obocznych • wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek <i>a : ę</i> w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów
Edmund Niziurski, <i>Sposób na Alcybiadesa</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły kilku wyodrębnionym częściom tekstu • zna pojęcie <i>charakterystyka</i> • czyta informacje na temat bohatera • zna pojęcie <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wszystkim wyodrębnionym częściom tekstu • wyszukuje w tekście i przytacza informacje na temat bohatera • objaśnia na podstawie tekstu i przypisu znaczenie wyrażenia <i>pięta</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły fragmentom tekstu, stosując wypowiedzenia bez czasowników • objaśnia określenia charakteryzujące bohatera • stosuje w wypowiedzi wyrażenie <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej • opisuje bohatera • wypowiada się na temat komizmu w tekście • redaguje hasło słownikowe <i>pięta achillesowa</i>

		<i>achillesowa</i>		
<p>Plan szczegółowy – rady dla piszących;</p> <p>Iwona Czarkowska, <i>Duchy ze Wzgórza Rabowników</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dobiera tytuły do wydzielonych części tekstu • przy niewielkim wsparciu nauczyciela skraca i przekształca zdania • zapisuje w porządku chronologicznym treści szczegółowe dotyczące jednego z wybranych zdarzeń • czyta rady dla piszących plan szczegółowy 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje zdarzenia zgodnie z ich chronologią • samodzielnie skraca i przekształca zdania • porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń i zapisuje je w porządku chronologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat bohaterów zdarzeń • skraca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu • zapisuje w porządku chronologicznym treści dotyczące dwóch różnych zdarzeń • zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzeń bez czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje miejsca zdarzeń • przekształca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu • tworzy poprawny językowo, jednolity stylistycznie plan szczegółowy
<p>Małgorzata Musierowicz, <i>Dziecko piątku</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa miejsce zdarzeń i wymienia bohaterów • czyta informacje na temat różnych rodzajów lalek teatralnych • czyta informacje na temat języka i 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje na temat spektaklu przygotowanego przez głównego bohatera • wymienia elementy składające się na teatrzyk lalkowy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia informacje na temat sztuki wystawianej przez bohatera • rozpoznaje funkcje pełnione przez bohatera w teatrze • wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje reakcje publiczności na przedstawienie • ocenia, w której roli bohater czuł się najlepiej • omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia

	znaków teatru	<ul style="list-style-type: none"> wymienia większość znaków teatru 		opisanego w tekście powieści
Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

Rozdział II Mali i wielcy w historii

Antonina Domańska, <i>Historia żółtej cizemki</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> określa czas i miejsce zdarzenia zna pojęcie <i>archaizm</i> i podaje jego przykład z tekstu zna pojęcie <i>bohater historyczny</i> i podaje przykład takiego bohatera z tekstu ogląda uważnie zdjęcie ołtarza z bazyliki Mariackiej, 	<ul style="list-style-type: none"> przycacza fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń podaje kilka przykładów archaizmów z tekstu odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu wymienia niektóre elementy ołtarza z bazyliki Mariackiej 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje informacje wypisuje archaizmy z tekstu sporządza katalog postaci fikcyjnych i historycznych z utworu, korzystając z tekstu i przypisów określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje wyboru najistotniejszych informacji z tekstu określa funkcję archaizmów w tekście opisuje bohatera oraz jego pracę, używając przenośni oraz innych środków stylistycznych porównuje
--	--	---	---	---

	czyta informacje na temat dzieła			wrażenia odbiorcze współczesne z opisanymi w powieści
Przymyki i wyrażenia przyimkowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przyimek</i> zna pojęcie <i>wyrażenie przyimkowe</i> rozpoznaje niektóre przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przyimek wśród innych części mowy wie, jak zbudowane jest wyrażenie przyimkowe wie, że przyimek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy zna pojęcia <i>przyimki proste</i> i <i>przyimki złożone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przyimki proste i złożone tworzy przyimki złożone wie, że przyimki wymagają użycia odpowiedniego przypadka rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych wyrażen przyimkowych dla określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności używa poprawnych form przypadków rzeczowników w wyrażeniach przyimkowych poprawnie zapisuje przyimki złożone
Maria Krüger, <i>Złota korona</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem tekst opowiadania oraz informacje na temat insurekcji kościuszkowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście opowiadania informacje na temat insurekcji określa insurekcję kościuszkowską jako wydarzenie historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje źródła (m.in. historyczne) wiedzy na temat XVIII wieku wyszukuje zdarzenia fikcyjne w opowiadaniu i zestawia je z wydarzeniami historycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o czasach insurekcji, wchodząc w rolę nauczyciela historii omawia

	<ul style="list-style-type: none"> • j • zna pojęcie <i>wydarzenie historyczne</i> • zna pojęcie <i>utwór historyczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postacie historyczne z opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o realiach czasów opisanych w opowiadaniu 	<p>historyczny charakter utworu <i>Złota korona</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa i opisuje emocje bohaterów
Związek rzeczownika z przymiotnikiem	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy • zna pojęcie liczby i rodzaju rzeczownika oraz przymiotnika • wie, że przymiotnik jest najczęściej określeniem rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> • określa liczbę i rodzaj przymiotnika • wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do rzeczownika, który określa • stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe • poprawnie zapisuje cząstkę <i>nie</i> z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem • poprawnie zapisuje końcówki <i>a</i> i <i>ę</i> w zakończeniach przymiotników i rzeczowników
Opowiadanie z elementami opisu – rady dla piszących; <i>Wanda Chotomska, Pomnik Kopernika</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst wiersza oraz informacje o Mikołaju Koperniku • układa zdarzenia w porządku chronologicznym • wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i czyta informacje o 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu • łączy zdarzenia w związki przyczynowo-skutkowe według podanego schematu • sporządza plan zdarzeń • opisuje miejsce zdarzeń • redaguje krótkie opowiadanie z elementami opisu, 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy osoby mówiącej w wierszu • przekształca tekst opowieści dla zdynamizowania akcji • opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, stosując różnorodne środki językowe • redaguje rozbudowane opowiadanie z elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postać, wchodząc w rolę przewodnika • wyjaśnia wpływ środków językowych na narrację • tworzy opowieść o jednej z

	<p>postaciach z warszawskich pomników</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta rady dla piszących opowiadanie z elementami opisu • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu 	<p>korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku</p>		<p>przygód bohatera wiersza</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu
<p>Odmiana przymiotnika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki liczby i rodzaje • rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika • odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki • tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika • tworzy poprawne formy rodzajowe w liczbie mnogiej przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotników w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych • stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne przymiotników
<p>Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, <i>My, Pierwsza</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta teksty pieśni, korzysta z przypisów 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kto wypowiada się w pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obrazy poetyckie • wypowiada się na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje w formie wskazówek

<p><i>Brygada</i>; Leon Łuskino, <i>Piechota</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich zna pojęcia <i>liryka patriotyczna</i> oraz <i>pieśń</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab 	<p>wartości cenionych przez bohaterów pieśni</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni 	<p>informacje na temat obrazów poetyckich</p> <ul style="list-style-type: none"> hierarchizuje wartości odnoszące się do postawy żołnierzy używa ze zrozumieniem terminów <i>liryka patriotyczna</i> oraz <i>pieśń</i> w odniesieniu do utworów <i>My, Pierwsza Brygada</i> i <i>Piechota</i>
<p>Pisownia wyrazów wielką i małą literą</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

<p>Agnieszka Holland, <i>Korczak</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bohaterów tekstu wyszukuje w tekście informacje na temat miejsc zdarzeń zna pojęcie <i>scenariusz filmowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje na temat bohaterów objaśnia, jak zbudowany jest scenariusz filmowy używa w swojej wypowiedzi słowa <i>kursywa</i> zna wybrane myśli Janusza Korczaka dotyczące dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o bohaterze z różnych punktów widzenia wybiera fragmenty tekstu możliwe do zarejestrowania w jednym ujęciu filmowym ocenia myśl zawartą w sentencji, odwołując się do własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsce interpretuje wypowiedzi bohaterów używa ze zrozumieniem pojęć <i>ujęcie</i>, <i>scena</i>, <i>scenariusz filmowy</i>
<p>Liczebnik i jego znaczenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>liczebnik</i> wie, na jakie pytania odpowiada liczebnik rozpoznaje niektóre liczebniki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że liczebnik jest najczęściej określeniem rzeczownika rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o tym, że liczebnik dostosowuje swoją formę do określanego rzeczownika posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych odróżnia liczebniki od rzeczowników odliczebnikowych
<p>Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Halicz</i>; Józef „Ziutek” Szczepański, <i>Pałacyk Michła</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem teksty oraz informacje o Powstaniu Warszawskim zna pojęcie <i>konspiracja</i> wyjaśnia, kim był Józef 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących głównego bohatera wspomnień wypowiada się na temat walk powstańczych opowiada o kolejnych zdarzeniach z komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> określa odbiorcę wypowiedzi poetyckiej omawia okoliczności zdarzeń, przedstawia tytułową postać używa ze zrozumieniem słowa <i>konspiracja</i> opisuje pomnik Małego Powstańca 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania dotyczące działań i przeżyć bohatera wyraża opinię na temat zdarzeń przedstawionych

	<p>„Ziutek” Szczepański</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta informacje o Krystynie Kraheleskiej • pisze ogłoszenie informujące o koncercie 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze notatkę o Poczcie Harcerskiej 		<p>ch w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa intencje wypowiedzi • określa rolę piosenek patriotycznych podczas powstania • dzieli się wrażeniami na temat wirtualnego muzeum
<p>Mariusz Zaruski, <i>Na bezdrożach tatrzańskich</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje na mapie miejsca wydarzeń przedstawionych w tekście • porządkuje większość wydarzeń zgodnie z chronologią • zna pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> • czyta informacje na temat TOPR-u 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje narratora w tekście • porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią • objaśnia pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> • opisuje godło TOPR-u 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym • określa cechy charakteru bohaterów tekstu • określa motywy działań ratowników górskich • wyjaśnia znaczenie nazwy Rycerze Błękitnego Krzyża 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje, że tekst ma charakter wspomnieniowy • czyta fragment prezentujący przełomowy moment opowieści, oddając głosem napięcie, które mu towarzyszy • wyjaśnia rolę autora tekstu w rozwoju ratownictwa tatrzańskiego
<p>Liczebniki główne i</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>liczebniki</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że liczebniki główne i porządkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie używa w opisie

porządkowe	<ul style="list-style-type: none"> • <i>główne</i> zna pojęcie <i>liczebniki porządkowe</i> • wie, co określają liczebniki główne i porządkowe • odróżnia cyfry arabskie od rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> • odmieniają się przez przypadki i rodzaje • odróżnia liczebniki główne od porządkowych • odmienia liczebniki przez przypadki według wzoru • zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • w wypowiedziach ustnych i pisemnych • stosuje zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi 	<ul style="list-style-type: none"> • liczebników głównych i porządkowych • zapisuje poprawnie liczebniki główne i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi
Kazimierz Wierzyński, <i>Skok o tyczce</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie wiersz i określa jego temat • zna pojęcie <i>bohater wiersza</i> • zna pojęcie <i>wykrzyknienie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę tekstu • przytacza epitety i porównania dotyczące bohatera wiersza • wyszukuje w wierszu fragmenty oddające emocje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu • przytacza przenośnię dotyczącą bohatera tekstu • czyta fragmenty wiersza, oddając głosem nateżenie uczuć i przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim może być podmiot liryczny • opisuje bohatera wiersza • określa funkcję wykrzyknień w kontekście treści wiersza
Gratulacje – rady dla piszących; Janusz Pindera, <i>Życie pokaze</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst prasowy • podaje informacje na temat osiągnięć bohaterki tekstu prasowego • zna pojęcie <i>artykuł prasowy</i> • czyta rady dla składających gratulacje 	<ul style="list-style-type: none"> • wynotowuje informacje z tekstu • określa czynniki decydujące o sukcesie sportsmenki • przytacza tytuł artykułu i śródtytuły • porównuje artykuł prasowy i powieść według wybranych kryteriów • redaguje tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście najistotniejsze informacje • prezentuje bohaterkę tekstu • objaśnia i komentuje tytuł artykułu • porównuje artykuł prasowy i tekst literacki • wyszukuje informacje o sportowcach, którzy odnieśli ostatnio 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych • wyraża opinię na temat postawy bohaterki • określa funkcję

	<ul style="list-style-type: none"> • przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje tekst gratulacji 	gratulacji, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku	sukcesy i pisze gratulacje	<p>śródtytułów w artykule prasowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • redaguje poprawny językowo i stylistycznie tekst gratulacji
Pisownia przyimków i wyrażeń przyimkowych	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Stefan Majchrowski, <i>Pan Sienkiewicz</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst opowieści, a także informacje o Henryku Sienkiewiczu oraz Nagrodzie Nobla • wyjaśnia, w jakiej dziedzinie Henryk Sienkiewicz 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących bohatera tekstu • wyszukuje w notatce encyklopedycznej różne typy informacji • wyszukuje w encyklopedii nazwiska innych polskich laureatów Nagrody 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście różne formy wypowiedzi • wskazuje w notatce encyklopedycznej różne typy informacji • wymienia polskich laureatów Nagrody Nobla 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst przemowy Henryka Sienkiewicza • redaguje napis na tablicę pamiątkową poświęconą laureatowi Nagrody Nobla

	<p>otrzymał Nagrodę Nobla</p> <ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>encyklopedia</i> 	Nobla		
Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami i liczebnikami korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Rozdział III Herosi mitów i legend				
Nikos i Ares Chadzinikolau, <i>Ilustrowana księga mitów greckich</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>mitologia</i> wymienia kilku bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali używa we 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje kolejne etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych wymienia większość bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych rozpoznaje atrybuty przypisane różnym bogom greckim objaśnia rodowód bogów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji rozpoznaje

	właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii 		prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących wybranych bogów
Powtórzenie o wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> • wie, co to jest wypowiedzenie • wie, w jakim celu są używane wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące • wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi • stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla podkreślenia ekspresji wypowiedzi • odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje równoważniki zdań • przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu • stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie różne typy wypowiedzeń odpowiednio od sytuacji komunikacyjnych • określa znaczenie łacińskich sentencji, korzystając z różnych źródeł
Wanda Markowska, <i>Prometeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dopasowuje zdarzenia z tekstu do ilustracji • przytacza fragment tekstu na wskazany temat • podaje kilka określeń 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu • opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń • wyraża opinię na temat wartości darów tytana • charakteryzuje krótko 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o życiu ludzi stworzonych przez Prometeusza • wymienia czyny tytana potwierdzające główne cechy jego osobowości • wskazuje określenia synonimiczne w podanym zestawie wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana • zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący historii

	<p>charakteryzujących głównego bohatera</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta definicje słów <i>altruizm</i> i <i>prometejski</i> • czyta informacje na temat mitu o czterech wiekach ludzkości 	<p>każdy z czterech wieków ludzkości przedstawionych w greckim micie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenia wyrazu <i>prometejski</i>, odwołując się do tekstu mitu 	<p>stworzenia człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości • wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu
Podmiot i orzeczenie	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu orzeczenie • rozpoznaje w zdaniu podmiot • zna pojęcie <i>związek główny w zdaniu</i> • wie, że funkcję podmiotu w zdaniu pełni najczęściej rzeczownik w mianowniku • wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia związek główny w zdaniu i zna jego funkcję • wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcje • wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu • zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> • zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i> • zna pojęcie <i>orzeczenie czasownikowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych • wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu • rozpoznaje podmiot gramatyczny w zdaniu • rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu • rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach • świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia • funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu gramatycznego, szeregowego lub

	formie osobowej		<p>zdaniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu <i>trzeba</i>, <i>można</i>, <i>należy</i>, <i>warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem 	<p>towarzyszącemu w zdaniu</p> <ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia typu czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba</i>, <i>można</i>, <i>należy</i>, <i>warto</i> w zdaniu
Gerard Moncomble, <i>O tym, jak Demeter straciła swoją ukochaną córkę i przemieniła ziemię w pustynię</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • określa adresata opowieści • opowiada o sytuacji wymagającej podjęcia decyzji • odczytuje fragmenty mówiące o uczuciach Demeter • zna pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje imiona wymienionych w micie bogów w formie notatki graficznej • podaje możliwe rozwiązania sytuacji wymagającej podjęcia decyzji • krótko opisuje pejzaże przedstawione na ilustracjach • objaśnia pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>), odwołując się do przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści • przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji • dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu • wskazuje podobieństwa i różnice bohaterów mitycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci • określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażenia synonimicznych • wyjaśnia funkcję mitu o

				Demeter i Korze
Przydawka	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przydawka</i> wie, na jakie pytania najczęściej odpowiada przydawka rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>przydawka</i>, określając jej funkcję w zdaniu wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe przekształca przydawki w formie wyrażenia przyimkowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami funkcjonalnie używa przydawek różnego typu
Jan Parandowski, <i>Syzyf</i>	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsca zdarzeń z mitu i określa, które są realistyczne, a które fantastyczne wyjaśnia, za co został ukarany Syzyf wie, jaką funkcję spełniały mity greckie 	<ul style="list-style-type: none"> układa szczegółowy plan zdarzeń jednej z głównych części mitu opisuje sposób ukarania Syzyfa objaśnia funkcje mitów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> układa szczegółowy plan zdarzeń mitu wyraża opinię na temat oceny kary dla Syzyfa omawia przesłanie mitu korynckiego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci zapisuje przesłanie mitu w formie rad
Zawiadomienie – rady dla piszących; Grzegorz Kasdepke,	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst zna pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje plan zdarzeń mitu i określa w nim rolę bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje bohaterów mitu na podstawie peryfraz 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>wątek</i> w odniesieniu

<p><i>Złoto i uszy króla Midasa</i></p>	<p><i>wątek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia informacje w tekście zawiadomienia • czyta rady dla piszących zawiadomienie • przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje tekst zawiadomienia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst zawiadomienia, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • skraca wypowiedzi, zastępując treści szczegółowe bardziej ogólnymi • wyjaśnia w formie notatki graficznej różnicę między zawiadomieniem i ogłoszeniem 	<p>do zdarzeń z mitu o Midasie</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje nadawców i odbiorców zawiadomień • redaguje zawiadomienie charakteryzujące się zwiezłością i poprawnością formy
<p>Dopełnienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>dopełnienie</i> • wie na jakie pytania odpowiada dopełnienie • rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>dopełnienie</i>, określając jego funkcję w zdaniu • wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcje składniowe • określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami • funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych
<p>Pamiętnik – rady dla piszących; Jan Parandowski, <i>Podróże Odyseusza</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst o podróży Odyseusza oraz informacje o wojnie trojańskiej • określa czas zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca, o których mowa w tekście • nadaje tytuły przygodom Odyseusza • stosuje w opisie syren epitety i porównania • używa pojęcia 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o przerośnym charakterze • ocenia przygody we wskazanych kategoriach • opowiada o wybranym 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o obyczajach w kraju Feaków • rozpoznaje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi • wspomina

	<ul style="list-style-type: none"> zna związki wyrazowe <i>syreni śpiew</i> oraz <i>znajdować się pomiędzy Scyllą i Charybdą</i> czyta rady dla piszących pamiętnik przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje tekst kartki z pamiętnika 	<p><i>wspomnienia</i> w odniesieniu do relacji pamiętnikarskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst kartki z pamiętnika, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<p>zdarzeniu z różnych punktów widzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> redaguje kartkę z pamiętnika zawierającą elementy opisu oraz komentarze 	<p>wybrane zdarzenie, wchodząc w rolę bohatera zdarzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń i czasem opowiadania redaguje poprawną językową i stylistycznie kartkę z pamiętnika
Okoliczniki	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>okolicznik</i> wie na jakie pytania odpowiada okolicznik zna trzy typy okoliczników: czasu, miejsca i sposobu rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>okolicznik</i>, określając jego funkcję w zdaniu wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami funkcjonalnie używa okoliczników

				różnego typu w swoich wypowiedziach
Analiza zdania pojedynczego	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje związki wyrazowe w zdaniu buduje zdania z podanych związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot</i>, <i>orzeczenie</i>, <i>przydawka</i>, <i>okolicznik</i>, <i>dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej
Cecylia Niewiadomska, <i>Piast</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa czas i miejsce zdarzeń zapisuje plan ramowy opowieści zna pojęcie <i>podanie</i> opowiada o obrzędzie postrzyżyn przytacza z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fragment utworu informujący o czasie i miejscu zdarzeń wyodrębnia i oznacza zdarzenie nieprawdopodobne objaśnia pojęcie <i>podanie</i> redaguje życzenia z okazji postrzyżyn 	<ul style="list-style-type: none"> podaje wyczerpujące informacje o bohaterach tekstu wymienia wartości cenione przez Polan tworzy scenariusz audycji telewizyjnej na temat obrzędu opisanego w podaniu 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje informacje o bohaterach w formie notatki graficznej wyodrębnia różnice między elementami świata przedstawionego baśni i podania

	przysłowie dotyczące gościnności			<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym, dobierając odpowiednie argumenty • określa funkcję pieśni w utworze
Powtórzenie pisowni z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, nie</i> oraz wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, z</i> częstką <i>nie</i> pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch, cząstki nie</i>, wielkiej i małej litery • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, z</i> częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, z</i> częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, z</i> częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Hanna Zdzitowiecka, <i>Bursztynowa korona</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst • zna pojęcie <i>klechda</i> • opowiada o 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na większość pytań testu dotyczącego świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na wszystkie pytania testu • przytacza epitety i porównania dotyczące bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski na temat zachowania głównego

	<p>zdarzeniu przedstawionym w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • czyta opis encyklopedyczny rośliny • zapisuje wskazane nazwy własne i rzeczowniki pospolite 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje miejsce zdarzeń • wyraża opinię na temat winy bohatera • przypomina zasady dotyczące pisowni nazw własnych i rzeczowników pospolitych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje jednakowo brzmiące nazwy własne oraz rzeczowniki pospolite 	<p>bohatera na podstawie przesłanek zawartych w tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa motywy działania bohaterów • wskazuje różnice między notatką encyklopedyczną a tekstem klechdy
Zdanie pojedyncze i złożone	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu • wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego • zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i> • wyodrębnia zdania w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia • objaśnia budowę zdania złożonego • zna pojęcie <i>zdania składowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu • odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego • objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia odpowiedzi • poprawnie wyznacza granice zdań pojedynczych i złożonych w swoich wypowiedzeniach • oddziela przecinkami zdania składowe w

				zdaniu złożonym
<p>Mariusz Wollny, <i>Tropem smoka.</i> <i>Bajeczny przewodnik po magicznym Krakowie dla dzieci i młodzieży</i> (fragment); Barbara Suchy, <i>Promują i brudzą</i> <i>Kraków. Jest sposób na gołębie?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie legendę oraz artykuł prasowy • opisuje postać fantastyczną • zna pojęcie <i>legenda</i> • czyta informacje na temat czasopism i gazet 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat legendy • wskazuje motywy baśniowe • objaśnia pojęcie <i>legenda</i> • wymienia poznane wcześniej elementy artykułu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę przewodnika • opowiada o postaci historycznej z tekstu • wymienia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • zna zadania różnych osób pracujących nad czasopismem • omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście motywy zaczerpnięte z baśni • wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej • wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze • wskazuje lid i określa jego funkcję w utworze prasowym • używa ze zrozumieniem pojęć <i>aprobata</i> i <i>dezaprobata</i>
<p>Słowniki języka polskiego i wyrazów obcych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika ortograficznego w celu poprawnego 	<ul style="list-style-type: none"> • zna funkcje słownika wyrazów bliskoznacznych • zna funkcję słownika języka polskiego i 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych • objaśnia budowę haseł w słowniku języka 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, odpowiednio do potrzeb, z różnych typów słowników

	<ul style="list-style-type: none"> zapisu wyrazów • podejmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> słownika wyrazów obcych • korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> polskiego i słownika wyrazów obcych • uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaczenie skrótów stosowanych w słowniku języka polskiego • tworzy poprawne związki wyrazowe z użyciem wyrazów obcego pochodzenia
Artur Oppman, <i>Złota kaczka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia miejsca zdarzeń, niektóre wskazuje na mapie • zna pojęcie <i>akcja</i> • prezentuje głównego bohatera • zna pojęcie <i>sentencja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca zdarzeń legendy • objaśnia pojęcie <i>akcja</i> na przykładzie legendy o złotej kaczce • formułuje pytania adresowane do bohatera • wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu • analizuje związki przyczynowo – skutkowe w legendzie • wyszukuje w tekście kolokwializmy • przedstawia opinię na temat wartości w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o najbardziej emocjonujących zdarzeniach • uzasadnia, że opowieść o złotej kaczce jest legendą • określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci • ocenia i określa postawę bohaterów
Zdania złożone	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia treści 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie

współrzędnie	<p>zdanie złożone</p> <ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>zdanie współrzędnie złożone</i> wie, że istnieją różne typy zdań współrzędnie złożonych, zna niektóre z nich 	<p><i>zдания współrzędnie złożone</i> na przykładach</p> <ul style="list-style-type: none"> zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współrzędnie złożonych 	<p>przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu</p> <ul style="list-style-type: none"> określa typy zdań złożonych współrzędnie przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu 	<p>tworzy zdania współrzędnie złożone różnego typu</p> <ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu
Adam Mickiewicz, <i>Pani Twardowska</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst legendy oraz informacje na temat Twardowskiego wymienia bohaterów utworu wyodrębnia kwestie wypowiedziane przez poszczególnych bohaterów zna pojęcie <i>cudzysłów</i> zna funkcję przypisów 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje legendę o panu Twardowskim z treścią wiersza, wskazuje podobieństwa i różnice wskazuje postacie pierwszoplanowe dopasowuje emotikony do ilustracji określa na podstawie przypisów znaczenie większości wyrazów w diagramie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia tytuł wiersza nadaje jednorodne językowo tytuły ilustracjom obok tekstu rozpoznaje nastroj zdarzeń i emocje bohaterów określa funkcję cudzysłówów w tekście wiersza określa na podstawie przypisów znaczenie wszystkich wyrazów w diagramie 	<ul style="list-style-type: none"> określa fantastyczny i realistyczny charakter zdarzeń przedstawionych na ilustracjach wyodrębnia w tekście wyrazy wpływające na nastroj tajemniczości czyta tekst z podziałem na role, podkreślając odpowiednią modulacją

				nastrój i emocje bohaterów <ul style="list-style-type: none"> wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze dopasowuje łacińskie wyrażenia do polskich odpowiedników
Rozdział IV Bawiący się słowami				
Jan Sztudynger, <i>Fraszki</i> (wybór)	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie teksty fraszek Jana Sztudyngera zna pojęcie <i>fraszka</i> opisuje wyobrażenie muzy 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fraszek objaśnia pojęcie <i>fraszka</i> zna pojęcie <i>apostrofa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa charakter fraszek objaśnia, czym jest poezja i poezjowanie rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice stylistyczne dotyczące języka poetyckiego i naukowego określa intencje wypowiedzi podmiotu lirycznego wskazuje analogie między tekstami fraszek a ich ilustracją

<p>Wyrazy podstawowe i pochodne</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wyrazów pokrewnych • rozpoznaje wyrazy należące do tej samej rodziny • zna mechanizmy powstawania wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje znaczenie pojęć <i>rodzina wyrazów</i> oraz <i>wyrazy pokrewne</i> • wie, że różne formy gramatyczne tego samego słowa nie są wyrazami pokrewnymi • zna terminy <i>wyraz podstawowy</i> i <i>wyraz pochodny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rodziny wyrazów • objaśnia terminy <i>wyraz podstawowy</i> i <i>wyraz pochodny</i> • zna funkcje formantów • tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje różne rodzaje formantów • rozpoznaje wyrazy podstawowe, od których utworzono wyrazy pochodne
<p>Maciej Wojtyszko, <i>Saga Rodu Klaptunów</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst • wyszukuje informacje z tekstu na temat głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje miejsce zdarzeń • opowiada o marzeniach głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje głównego bohatera • objaśnia, na czym polega potęga słowa • wyraża opinię na temat poezji 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumenty wskazujące na obrazowanie fantastyczne w utworze • omawia zachowania postaci fantastycznych • zestawia wartość poetyckiego wyobrażenia oraz jego dosłownej ilustracji
<p>Powtórzenie wiadomości o głoskach</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolejne litery alfabetu • zna różnicę między głoską a 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce • zna dwuznaki stosowane w polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia wpływ pojedynczych głosek na zmiany

	literą	piśmie		znaczenia wyrazów
Wanda Chotomska, <i>Duch poety</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bohaterów utworu opisuje miejsca zdarzeń zna pojęcia <i>tekst główny</i> oraz <i>tekst poboczny</i> czyta tekst z podziałem na role zna pojęcie <i>skecz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia samogłoski od spółgłosek redaguje plan zdarzeń zna różnice w sposobie zapisu tekstu głównego i pobocznego stosuje się do wskazówek z didaskaliów podczas głośnego czytania tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd bohaterów, używając różnych środków stylistycznych wskazuje tekst główny i poboczny w utworze wskazuje elementy komizmu w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje bohaterów analizuje sposób kreowania świata przedstawionego w utworze dramatycznym omawia funkcje didaskaliów
Neologizmy	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>neologizm</i> objaśnia znaczenia wybranych neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia mechanizm powstawania neologizmów zna pojęcie <i>neologizm artystyczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny tworzenia neologizmów w języku objaśnia pojęcie <i>neologizm artystyczny</i> objaśnia znaczenia większości podanych neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję neologizmów artystycznych analizuje nowe znaczenia wyrazów wcześniej istniejących w języku
Julian Tuwim, <i>Słowocowe hybrydy</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie tekst wiersza zna pojęcia <i>neologizm</i> oraz 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje neologizmy artystyczne w wierszu wyjaśnia sposób 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje swoją reakcję na obecność neologizmów artystycznych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje tytuł utworu tworzy definicje słów

	<i>neologizm artystyczny</i>	utworzenia wybranego neologizmu artystycznego z wiersza	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje budowę słowotwórczą neologizmów artystycznych z wiersza 	– neologizmów artystycznych
Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcia <i>głoski dźwięczne</i> i <i>głoski bezdźwięczne</i> • podaje przykłady głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że wszystkie samogłoski są dźwięczne • wymienia kilka par głosek różniących się dźwięcznością • wie, w jakich okolicznościach głoski dźwięczne mogą być wymawiane bezdźwięcznie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia pary głosek różniących się dźwięcznością • wymienia spółgłoski nieposiadające odpowiedników bezdźwięcznych • wie, w jakich okolicznościach głoski bezdźwięczne mogą być wymawiane dźwięcznie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głoski dźwięcznej
Jan Twardowski, <i>Klasówka z religii</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> • wyjaśnia pochodzenie dźwięków wymienionych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> • określa adresata wypowiedzi lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>onomatopeja</i> • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje ze zrozumieniem pojęcie <i>onomatopeja</i> • określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu
Oznaczanie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie oznacza głoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego 			
Archaizmy	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>archaizm</i> rozpoznaje niektóre archaizmy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>archaizm</i> objaśnia znaczenie wybranych archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje archaizmów objaśnia znaczenie większości podanych archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję archaizmów w literaturze
Spółgłoski miękkie i twarde	<ul style="list-style-type: none"> zna różne funkcje litery <i>i</i> zna pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> zna sposoby oznaczania miękkości spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia na przykładach różne funkcje litery <i>i</i> objaśnia pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> odróżnia spółgłoski twarde od miękkich 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>znaki diakrytyczne</i> wskazuje różnice w wymowie spółgłosek twardych i miękkich stosuje zasady dotyczące zapisu spółgłosek miękkich i zmiękczonek 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęcia <i>znaki diakrytyczne</i> zapisuje poprawnie spółgłoski miękkie i zmiękczone
Józef Ratajczak, <i>Cień</i>	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rymujących się wyrazów z wiersza wie, że istnieją różne typy rymów 	<ul style="list-style-type: none"> podaje definicję pojęcia <i>rym</i> zna pojęcia <i>rymy męskie</i> oraz <i>rymy żeńskie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje uosobienie w wierszu odróżnia rymy żeńskie od męskich zna pojęcia <i>rymy dokładne</i> oraz <i>rymy niedokładne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje spółbrzmieni a identyczne i podobne w parach rymujących się wyrazów określa funkcję rymów w wierszu tworzy różne typy rymów
Oznaczanie	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy ze 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów ze 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie

spółgłosek miękkich	<p>spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich • korzysta ze słownika ortograficznego 	do poprawnego zapisu wyrazów ze spółgłoskami miękkimi	spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach	wszystkie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
Sylaba i dzielenie wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że ośrodkiem sylaby jest samogłoska • dzieli wyrazy na sylaby • czyta informacje na temat zasad przenoszenia wyrazów do następnej linii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy o podanej liczbie sylab • zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii • wskazuje różne miejsca podziału w wyrazach wielosylabowych 	<ul style="list-style-type: none"> • przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je poprawnie na sylaby • używa terminu <i>zgłoska</i> wymiennie z terminem <i>sylaba</i>
Stanisław Młodożeniec, <i>Kulawa droga</i>	<ul style="list-style-type: none"> • określa bohaterkę wiersza za pomocą epitetów • podaje liczbę zwrotek w wierszu oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu • podaje liczbę sylab w poszczególnych wersach • wskazuje związek między rytmem a 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w warstwie brzmieniowej tekstu • podaje przykłady rymów i określa ich 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do ukazania zmian nastroju w wierszu • określa funkcję

	<p>wersów w zwrotkach</p> <ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>rytm</i> 	<p>muzycznością utworu</p>	<p>typy</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje powtórzenia leksykalne i składniowe w wierszu 	<p>rymów w wierszu</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje różne elementy warstwy rytmicznej wiersza
<p>Opis krajobrazu – rady dla piszących;</p> <p>Zbigniew Nienacki, <i>Uroczysko</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> nazywa różne elementy krajobrazu zna kompozycję opisu miejsca przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje opis krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie określeń opisujących różne elementy krajobrazu używa słów podkreślających przestrzenność opisu redaguje prosty opis krajobrazu, korzystając z rad dla opisujących krajobraz 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie określeń wartościujących redaguje opis krajobrazu, używając różnorodnych środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa elementy krajobrazu za pomocą środków poetyckiego obrazowania redaguje rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis krajobrazu
<p>Pisownia końcówek <i>-i, -ii, -ji</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek <i>-i, -ii, -ji</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące pisowni końcówek <i>-i, -ii, -ji</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni końcówek <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje końcówki <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
<p>Frazeologizmy</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>związek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia dosłowne i niedosłowne użycie 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie większości podanych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie i

	<p><i>frazeologiczny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia znaczenie wybranych frazeologizmów 	<p>związków wyrazowych</p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> 	<p>frazeologizmów</p> <ul style="list-style-type: none"> • używa różnych związków frazeologicznych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<p>celowo różnych związków frazeologicznych w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzenia wyjaśniające znaczenie frazeologizmów
<p>Pisownia końcówek -ę, -em, -ą, -om</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy z <i>ą</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni <i>ą</i> i <i>ę</i> • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i> • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>ą</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady dotyczące pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>ą</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • stosuje zasady pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>ą</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • poprawnie zapisuje końcówki <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach

Rozdział V Mali i wielcy podróżnicy

<p>Juliusz Verne <i>W 80 dni dookoła świata</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>postacie epizodyczne</i> opisuje okoliczności zdarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postacie epizodyczne rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących tekstu ocenia decyzję bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje o bohaterach drugoplanowych wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i podaje informacje na ich temat 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje głównego bohatera powieści, używa ze zrozumieniem słów <i>perfekcjonista, stoicki spokój</i> wyjaśnia przyczyny kłopotów bohatera
<p>Instrukcja – rady dla piszących; Daniel Defoe, <i>Robinson Crusoe</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią czyta rady dla piszących instrukcję przy niewielkim wsparciu nauczyciela redaguje instrukcję 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wskazówki oraz rady zapisane w różnych formach (werbalnej i graficznej) redaguje prostą instrukcję, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca w tekstach formy osobowe czasowników na bezokoliczniki i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu redaguje instrukcję, stosując precyzyjne wskazówki oraz jednorodną formę czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> skraca wypowiedzi odpowiednio do przyjętego celu redaguje poprawną językowo i stylistycznie instrukcję o przejrzystym układzie graficznym
<p>Szarlota Pawel <i>Złoto Alaski</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem komiks opowiada o przygodach bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w komiksie wypowiedzi bohaterów oraz narratora wskazuje i opisuje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> określa, w jaki sposób oznaczono w komiksie myśli i emocje bohaterów ustala przyczyny działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób oznaczenia zmian czasu akcji w komiksie

	komiksu	fantastycznych		<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>czarny charakter</i>, odwołując się do przykładów z tekstu
Łukasz Wierzbicki, <i>Afryka Kazika</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza z tekstu informacje na temat głównego bohatera i intencji jego działań • tworzy plan zdarzeń na podstawie podanych elementów • zna pojęcie <i>powieść podróżnicza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów za pomocą podanych określeń • relacjonuje przygodę bohatera • objaśnia pojęcie <i>powieść podróżnicza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia różne postacie z tekstu, wchodząc w rolę tytułowego bohatera • komentuje zdarzenia • rozważa słuszność twierdzenia <i>podróż kształcą</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat bohaterów i uzasadnia swoje zdanie • wskazuje elementy egzotyki w kulturze afrykańskiego plemienia
Sprawozdanie – rady dla piszących; Magdalena Nitkiewicz, Paweł Opaska, <i>Przez świat na rowerach w dwa lata</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem tekst • redaguje plan zdarzeń dotyczący przebiegu uroczystości • czyta rady dla piszących sprawozdanie przy niewielkim wsparciu 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na podstawowe pytania dotyczące podróży bohaterów • opisuje wrażenia uczestników wycieczki • opisuje miejsca • redaguje sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje mapę podróży bohaterów • przedstawia opinię na temat miejsca zdarzeń • opowiada o miejscach, wchodząc w rolę przewodnika • redaguje poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala, kto relacjonuje zdarzenia przedstawione w tekście • rozpoznaje elementy oceny wśród wypowiedzi o charakterze informacyjnym • wyciąga wnioski na

	nauczyciela redaguje sprawozdanie			podstawie wypowiedzi bohatera <ul style="list-style-type: none"> redaguje poprawne językowo sprawozdanie zawierające oceny, opinie lub wnioski autora
Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń dostrzega trudności ortograficzne w zakresie stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym
Adam Bahdaj, <i>Podróż za jeden uśmiech</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem tekst zna pojęcie 	<ul style="list-style-type: none"> przycacza informacje o bohaterach odróżnia narratora pierwszoosobowego 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, co łączy bohaterów zna pojęcia <i>narrator obiektywny</i> i <i>narrator</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcia <i>narrator obiektywny</i> i

	<p><i>narrator</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • objaśnia motyw działania bohaterów 	<p>od trzecioosobowego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia kilka cech bohaterów 	<p><i>subiektywny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia sposób narracji • zestawia kontrastowe cechy bohaterów 	<p><i>narrator subiektywny</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • ocenia wpływ kontrastowego zestawienia postaci na możliwości rozwoju akcji • podaje argumenty z tekstu
<p>Czesław Miłosz, <i>Wyprawa do lasu</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie wiersz • nazywa wrażenia czytelnicze • wskazuje epitety w wierszu • zna pojęcie <i>nastrój wiersza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno fragmenty wiersza • opisuje sytuację z wiersza • wskazuje porównanie • określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje sytuację z wiersza • wymienia środki poetyckie użyte do opisu słońca • przedstawia własnymi słowami obraz poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> • ustala nadawcę i odbiorcę wypowiedzi • objaśnia znaczenie metafor • analizuje wpływ różnych środków poetyckich na nastrój wiersza

Sprawności	Wymagania			
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)
	UCZEŃ			
I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji	<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> czyta poprawnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> czyta płynnie tekst, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
	<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wszystkich wypowiedzi nauczyciela i uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy
	<ul style="list-style-type: none"> określa temat oraz kategorie dotyczące podstawowych elementów świata przedstawionego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa istotne informacje z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie wydobywa z tekstu wiele informacji 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje informacje z tekstu
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>autor, narrator, czytelnik, słuchacz, nadawca, odbiorca wypowiedzi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia autora od narratora oraz nadawcę od odbiorcy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje autor – narrator – czytelnik (słuchacz) oraz nadawca – odbiorca wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję nadawcy i odbiorcy w odniesieniu do różnego typu

			wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst literacki oraz tekst informacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia tekst literacki od informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wybrane elementy tekstów literackich i informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi (zaproszenie, życzenia, gratulacje, zawiadomienie, ogłoszenie, instrukcję) 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia formy gatunkowe wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych
<ul style="list-style-type: none"> porządkuje informacje z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje ważne od drugorzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> hierarchizuje informacje 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia wpływ porządkowania informacji na proces zapamiętywania
<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście treści wyrażone pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio
<ul style="list-style-type: none"> rozumie treść pytań, poleceń oraz prostych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie dosłowne i niektóre przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie przenośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów przenośnych w wypowiedzi

<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>prawda</i> i <i>falsz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa prawdziwość informacji dotyczącej tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia przesłanki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z tekstu
<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>tytuł</i>, <i>wstęp</i>, <i>rozwiniecie</i>, <i>zakończenie</i>, <i>akapity</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w tekście części kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między częściami składowymi wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje części składowych wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna budowę słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych, słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych słowników
<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje hasła w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> zna budowę hasła encyklopedycznego 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z informacji zawartych w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z różnych źródeł informacji
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>przydawka</i>, <i>dopełnienie</i>, <i>okolicznik sposobu</i>, <i>okolicznik czasu</i>, <i>okolicznik miejsca</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podmiot gramatyczny, szeregowy, towarzyszący oraz orzeczenie czasownikowe i orzeczenie wyrażone 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w

		wyrazami typu <i>można</i> , <i>warto z</i> bezokolicznikiem	zdaniu
<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze i zdanie złożone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy liczb, rodzajów gramatycznych, czasów odmiennych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej oraz niektóre czasowniki dokonane i niedokonane 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne, osobowe i nieosobowe oraz formy przypadków rzeczownika i przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu
<ul style="list-style-type: none"> odczytuje proste znaki, w tym emotikony 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje emocje na podstawie wyrazu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje emocje wyrażane gestami i 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa emocje wyrażane za pomocą różnych form

		twarzą	postawą	ekspresji
II. Analiza i interpretacja tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> nazywa reakcje czytelnicze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację bohatera literackiego i filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sytuację bohatera
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje swój pogląd na temat bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bohatera literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia dzieło literackie od innych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne teksty kultury 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia prozę od poezji 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla różnych tekstów kultury
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej

<ul style="list-style-type: none"> wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat fantastyki w mitach i legendach 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni
<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia: <i>epitet, porównanie, przenośnia</i> (w tym <i>uosobienie i ożywienie</i>), wyraz <i>dźwiękonaśladowczy, neologizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przenośnie (w tym <i>uosobienie i ożywienie</i>), wyrazy <i>dźwiękonaśladowcze, neologizmy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym <i>uosobienia i ożywienia</i>), wyrazy <i>dźwiękonaśladowcze, neologizmy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wiersz wolny, zna pojęcia: <i>rymy męskie i żeńskie</i> oraz <i>dokładne i niedokładne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęć: <i>wiersz ciągły, stroficzny, rymowy, bezrymowy, wolny</i> oraz <i>rymy i rytm</i> podczas analizy wiersza
<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami: <i>lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie <i>znaki teatru</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego
<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami związanymi z filmem: <i>aktor, reżyser, scenariusz filmowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się ze zrozumieniem terminem <i>ujęcie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego

<ul style="list-style-type: none"> odróżnia film od programu informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy programu telewizyjnego o charakterze konkursowym 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa twórcywo przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk)
<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wydarzenia w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia w tekście, używa pojęć <i>wątek</i> i <i>akcja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń
<ul style="list-style-type: none"> prezentuje najistotniejsze informacje o bohaterze 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia opinię na temat bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> określa motywy działania bohatera
<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje opowiadanie, powieść podróżniczą, baśń, legendę, podanie, klechdę, mit, fraszkę, wiersz, przysłowie, komiks 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia mit i legendę od baśni 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich 	<ul style="list-style-type: none"> omawia funkcję mitów i legend
<ul style="list-style-type: none"> odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> odbiera niektóre teksty kultury na poziomie metaforycznym 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przerośnięte sensory utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje proste symbole i alegorie

		metaforycznych		
<ul style="list-style-type: none"> • używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje przesłania legend i mitów 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu 	
<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury 	
<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	
III. Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się logicznie na podany temat związany z poznanymi tekstami kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje oficjalną i nieoficjalną sytuację komunikacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób wyrażania się do sytuacji komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej 	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu

		(pozdrowienia, list, życzenia, gratulacje)	
<ul style="list-style-type: none"> formułuje poprawnie pytania podczas rozmowy 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje logiczne pytania do tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania o zróżnicowanej budowie 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje pytania o charakterze uogólniającym
<ul style="list-style-type: none"> tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, radę, podziękowanie, przeprosiny 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje różne typy wypowiedzeń w zależności od zamierzonego celu 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności 	<ul style="list-style-type: none"> podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się
<ul style="list-style-type: none"> redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list, kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zawiadomienie, zaproszenie, życzenia, gratulacje, instrukcję, proste notatki w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując środki językowe podkreślające intencję wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> redaguje według podanego wzoru opowiadanie z elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje samodzielnie opowiadanie z elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje rozwinięte, poprawne stylistycznie opowiadanie z elementami opisu, opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje poprawne, charakteryzujące się bogactwem językowym, opowiadanie z elementami opisu,

opis krajobrazu, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie	dziennik, pamiętnik, sprawozdanie	opis krajobrazu, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie	opis przedmiotu, opis postaci, opis miejsca, opis krajobrazu, dziennik, pamiętnik, sprawozdanie
<ul style="list-style-type: none"> wydziela margines i dba o estetykę tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyróżnia istotne treści w tekstach użytkowych 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy wypowiedzi zgodne z cechami kompozycyjnymi danej formy 	<ul style="list-style-type: none"> rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach wypowiedzi
<ul style="list-style-type: none"> sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego 	<ul style="list-style-type: none"> dba o zwięzłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego
<ul style="list-style-type: none"> słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> reaguje na wypowiedzi innych rozmówców 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje własne stanowisko w rozmowie
<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, uwzględnia kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, uwzględnia przecinki w wypowiedzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> czytając głośno, przekazuje intencję tekstu

<ul style="list-style-type: none"> • wygłasza tekst z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • recytuje tekst poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> • artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji 	<ul style="list-style-type: none"> • głosowo interpretuje tekst
<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • używa świadomie wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> • używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe
<ul style="list-style-type: none"> • buduje logiczne wypowiedzenia pojedyncze i złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze i złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdanie pojedyncze w równoważnik zdania i odwrotnie ze świadomością celu
<ul style="list-style-type: none"> • stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie
<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłowki od przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> • używa przymiotników i przysłówek we 	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i 	<ul style="list-style-type: none"> • używa we właściwych kontekstach

	właściwych kontekstach	właściwości	przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy
<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni: <p>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></p> <p>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami</p> <p>– wielką i małą literą,</p> <p>– <i>ą</i> i <i>ę</i>,</p> <p>– <i>i</i> po spółgłoskach,</p> <p>– końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i></p> <p>– końcówek <i>-em, -om,</i></p> <p>– przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: <p>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></p> <p>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami,</p> <p>– wielką i małą literą,</p> <p>– <i>ą</i> i <i>ę</i>,</p> <p>– <i>i</i> po spółgłoskach,</p> <p>– końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i></p> <p>– końcówek <i>-em, -om,</i></p> <p>– przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: <p>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></p> <p>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami,</p> <p>– wielką i małą literą,</p> <p>– <i>ą</i> i <i>ę</i>,</p> <p>– <i>i</i> po spółgłoskach,</p> <p>– końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i></p> <p>– końcówek <i>-em, -om,</i></p> <p>– przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</p>	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: <p>– <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i></p> <p>– <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, przysłówkami i liczebnikami,</p> <p>– wielką i małą literą,</p> <p>– <i>ą</i> i <i>ę</i>,</p> <p>– <i>i</i> po spółgłoskach,</p> <p>– końcówek <i>-i, -ii, -ji,</i></p> <p>– końcówek <i>-em, -om,</i></p> <p>– przyimków złożonych i wyrażen przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach</p>

<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach
<ul style="list-style-type: none"> zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym
<ul style="list-style-type: none"> operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznaczných, tworzy rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie i we właściwych kontekstach frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie i we właściwych kontekstach archaizmów i neologizmów

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i umiejętności. Ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru tekstów kultury. Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji, wykorzystuje funkcjonalnie nowoczesne technologie informacyjno- komunikacyjne. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.